

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 87 0 P 013059 21 Rev 2
Banjaluka, 21.12.2021. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u Banjaluci u vijeću sastavljenom od sudija: Violande Šubarić, kao predsjednika vijeća, Biljane Tomić i Gorjane Popadić, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužiteljice S.A., kći S., iz B.V., koju zastupa punomoćnik M.J., advokat iz T., protiv tuženog D.B., sin S., iz Ž., koga zastupa punomoćnik F.M. advokat iz Ž., radi izvršenja ugovora, vrijednost predmeta spora: 100.000,00 KM, odlučujući o reviziji tuženog, izjavljenoj protiv presude Okružnog suda u Doboju broj: 87 0 P 013059 21 Gž 3 od 22.6.2021. godine, na sjednici održanoj dana 21.12.2021. godine, donio je

PRESUDU

Revizija se odbija.

Odbija se zahtjev tužiteljice za naknadu troškova sastava odgovora na reviziju u iznosu od 875,00 KM.

Obrazloženje

Presudom Osnovnog suda u Tesliću broj: 87 0 P 013059 18 P 3 od 23.11.2020. godine, obavezan je tuženi da izvrši obaveze preuzete Ugovorom broj: Ov-... od 27.7.2007. godine i o svom trošku, a u ime i za račun J.B., kći D. i S., iz B.V. opština T., kupi jedan jednosoban stan u T., I gradska zona, površine 40 m² i jedan poslovni prostor u T., I gradska zona, namijenjen za obavljanje poslova fizioterapeuta, površine 25 m².

Stavom drugim iste presude ostavljena je mogućnost tuženom da se može osloboditi obaveze kupovine stana i poslovnog prostora iz prethodnog stava tako što će na račun ili ruke J.B., kći D. i S., isplatiti iznos od 100.000,00 KM u roku od 30 dana od dana prijema presude, sa zakonskom zateznom kamatom počev od dana podnošenja tužbe pa do isplate.

Tuženi je obavezan da tužiteljici, na ime troškova parničnog postupka, isplati iznos od 8.852,50 KM.

Presudom Okružnog suda u Doboju broj: 87 0 P 013059 21 Gž 3 od 22.6.2021. godine, žalba tuženog je odbijena i prvostepena presuda potvrđena, te je odbijen zahtjev tužiteljice za naknadu troškova sastava odgovora na žalbu.

Blagovremenom revizijom tuženi pobija drugostepenu odluku zbog povrede odredaba parničnog postupka, pogrešne primjene materijalnog prava i povrede prava na pravično suđenje. Predlaže da se revizija usvoji i osporena presuda ukine, te predmet vrati istom vijeću drugostepenog suda na ponovno suđenje ili da se preinači (ne kaže kako).

U odgovoru na reviziju tužiteljica je osporila revizijske navode i predložila da se revizija odbije kao neosnovana, a tuženi obaveže da joj naknadi troškove sastava odgovora na reviziju.

Revizija nije osnovana.

Predmet spora je zahtjev tužiteljice da se obaveže tuženi da izvrši ugovorom preuzete obaveze, kupovinom stana i poslovnog prostora u T. (bliže određenih u izreci prvostepene presude) na ime i u korist zajedničke kćerke J.B., uz ponudu da se te obaveze može osloboditi ako na račun zajedničke kćerke, u određenom roku, izvrši uplatu iznosa označenog u izreci prvostepene presude.

Tokom postupka pokazalo se nespornim da su parnične stranke bile u braku u kojem su stekli zajedničko dijete J.B., rođenu ....1992. godine. Taj brak je razveden presudom Osnovnog suda u Tesliću broj: P-.. od 12.8.1996. godine, maloljetna kćerka je povjerena na čuvanje i odgoj majci (tužiteljici u ovoj parnici), a otac djeteta (ovdje tuženi) je obavezan da doprinosi njenom izdržavanju plaćanjem mjesečnog iznosa od 350,00 DM, na ruke majke i to počev od 01.09.1996. godine, pa nadalje. Kasnije je ta presuda, u pogledu povjeravanja djeteta na odgoj i čuvanje, izmjenjena presudom istog suda broj: 087-0-P-07-000 169 od 04.07.2007. godine, tako da je maloljetno dijete povjereno na brigu i vaspitanje ocu. Nije sporno da ovakva izmjenjena presuda nije izvršena, odnosno da je maloljetna kćerka samo sporadično, svega nekoliko puta boravila kod oca, ali nikad duže od dvije sedmice. Tuženi nije izvršavao svoju obavezu plaćanja utvrđenog doprinosa na ime izdržavanja zajedničkog djeteta.

Dana 19.7.2007. godine parnične stranke su zaključile ugovor, ovjeren kod suda pod brojem Ov-..., u kojem je tužiteljica označena kao izdržavalac maloljetnog djeteta, a tuženi kao obveznik izdržavanja. Tim ugovorom (u relevantnom dijelu u kojem tužiteljica traži njegovo ispunjenje od tuženog) tuženi se, kao obveznik davanja doprinosa izdržavanju zajedničkog djeteta, maloljetne J.B., obavezao da će sve obaveze na ime odgoja i izdržavanja, koje nije izmirio po pravosnažnoj presudi Osnovnog suda u Tesliću broj: ... od 12.08.1996. godine, izmiriti kupovinom stana, poslovnog prostora za potrebe školovanja i zapošljavanja kćerke J.B. (člana 1. ugovora) i da će tu obavezu realizovati do navršetka punoljetstva kćerke (član 2. ugovora).

Nije sporno da tuženi nije ispunio ugovorom preuzete obaveze, da je zajednička kćerka postala punoljetna dana ...2010. godine i da je tužiteljica, dana 27.12.2012. godine ustala tužbom, sa zahtjevom da sud obaveže tuženog na ispunjenje preuzetih obaveza.

Kod ovakvog stanja stvari, smatrajući da su parnične stranke mogle na ovakav način ugovoriti ispunjenje obaveza utvrđenih pravosnažnom sudskom odlukom, da je tužiteljica aktivno legitimisana za pokretanje ovog postupka u smislu odredbe člana 149. stav 2. Zakona o obligacionim odnosima ("Službeni list SFRJ", broj: 29/78, 39/85, 45/89 i 57/89, te "Službeni glasnik Republike Srpske", broj: 17/93, 3/96, 39/03 i 74/04 – u daljem tekstu: ZOO), da iz sadržaja navedenog ugovora upravo proizlazi volja stranaka da se stan i poslovni prostor kupe u T.sa daljim obilježjima (u pogledu lokacije i površine) kao u izreci prvostepene presude – nižestepeni sudovi usvajaju tužbeni zahtjev.

Opravdano, a suprotno revizionim navodima, nižestepeni sudovi se nisu posebno bavili, ponudom tužiteljice, sadržanom u presudi, da se tuženi može osloboditi nametnute obaveze kupovine nekretnina, ako na račun ili na ruke zajedničke kćerke uplati određeni novčani iznos. Ovo zato što se radi o posebnom institutu procesnog prava – alternativno ovlaštenje (facultas alternativa), da se umjesto stvari preda određeni novčani iznos, o kojem govori odredba člana 178. Zakona o parničnom postupku ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj: 58/03, 85/03,

63/07, 49/09 i 61/13 – u daljem tekstu: ZPP). Taj novčani iznos nije predmet tužbenog zahtjeva, sud nije ovlašten upuštati se u ispitivanje odgovara li on vrijednosti stvari, odnosno sud ne može ocjenjivati ni ispitivati adekvatnost visine iznosa koju tužitelj traži umjesto dužne činidbe. Slijedom rečenog, navodi revidenta kojim ukazuje na nepravilnost ovog dijela nižestepenih odluka (iako navedena ponuda njega ne obavezuje i ne može biti predmet izvršenja) nisu osnovani.

Odluke nižestepenih sudova su i u ostalom dijelu pravilne i zakonite i navodima revizije nisu dovedene u ozbiljnu sumnju.

Prvostepeni sud je, suprotno tvrdnji revizije, u obrazloženju svoje odluke svestrano razmotrio i analizirao, te pravilno ocjenio izvedene dokaze, koji su relevantni za donošenje odluke, kako propisuje odredba člana 8. ZPP, a za svoju odluku je dao jasno i argumentovano obrazloženje (član 191. stav 4. ZPP). Odlučujući o žalbi tuženog, drugostepeni sud je, prihvatajući činjenična utvrđenja prvostepenog suda i materijalnopравни osnov na kojem je zasnovana prvostepena odluka, odgovorio na sve relevantne žalbene navode, kako nalaže odredba člana 231. ZPP, pa ne stoji tvrdnja revidenta da su nižestepene presude zasnovane na povredi odredaba parničnog postupka.

Tačno je da je sud obavezan obrazložiti svoju odluku, kako ističe revident. Ova obaveza, međutim, ne može biti shvaćena kao obaveza da se u presudi iznesu svi detalji i daju odgovori na sva postavljena pitanja i iznesene argumente, na čemu insistira revident. Sudovi, naime, imaju pravo na određenu diskrecionu ocjenu u vezi s tim koje će argumente i dokaze prihvatiti u određenom predmetu, ali istovremeno imaju obavezu da obrazlože svoju odluku tako što će navesti jasne i razumljive razloge na kojima su tu odluku zasnovali (kako su u ovom slučaju i uradili nižestepeni sudovi). Pri tome, pravo na obrazloženu presudu dopušta sudovima više instance (koji odlučuju o pravnim lijekovima) da samo podrže razloge koje su sudovi niže instance iznijeli kao obrazloženje svojih odluka, bez potrebe da te razloge ponavljaju.

U ovom slučaju se tužbom ne traži plaćanje doprinosa za izdržavanje maloljetnog djeteta. To pitanje je riješeno naprijed navedenom presudom Osnovnog suda u Tesliću broj: P-... od 12.8.1996. godine. Traži se ispunjenje ugovora zaključenog između parničnih stranaka kojim su dogovorili način namirenja dospjelih a neplaćenih iznosa na ime izdržavanja dosuđenog navedenom presudom. Radi se o ugovoru koji nije protivan prinudnim propisima, javnom poretku, moralu ili dobrim običajima (član 103. stav 1. ZOO), pa je neosnovana tvrdnja revidenta, koju je isticao i tokom postupka, da se radi o ništavom ugovoru. Nije on protivan ni odredbama Porodičnog zakona. Štaviše, zaključen je upravo u najboljem interesu djeteta, za koje tuženi dugi niz godina nije davao izdržavanje, iako je to njegova prirodna obaveza, te mu je ustanovljena i pravosnažnom sudskom odlukom.

Kao takav, predmetni ugovor predstavlja zakon za ugovarače i mora se poštovati, kako proizlazi iz odredbe člana 148. stav 1. ZOO. Zato nižestepeni sudovi nisu pogriješili kada su udovoljili tužbenom zahtjevu, pozivom na odredbu člana 262. stav 1. ZOO.

Prema odredbi člana 148. stav 3. ZOO, ugovorom se može ustanoviti pravo u korist treće osobe. Tako je tužiteljica predmetnim ugovorom od 19.7.2007. godine, ugovorila prava (koja su predmet spora) za zajedničko dijete parničnih stranaka (član 149. stav 1. ZOO). Time je njihova kćerka stekla vlastito i neposredno pravo prema tuženom, kao dužniku, ali je i tužiteljica, saglasno odredbi člana 149. stav 2. ZOO, bila ovlaštena tražiti da dužnik ispuni ono što je ugovoreno u korist treće osobe (njihove kćerke). Prema tome, neosnovan je prigovor tuženog, istican u toku postupka i ponovljen u reviziji, da tužiteljica nema aktivnu legitimaciju za vođenje ovog spora.

Za ovu vrstu ugovora nije zakonom određen neki drugi rok zastare, pa se ima primjeniti odredba člana 371. stav 1. ZOO (na koji se poziva i revident), koji propisuje opšti rok zastare od deset godina (a ne pet, kako pogrešno tvrdi revident). Kako je ugovor zaključen 19.7.2007. godine, zajednička kćerka parničnih stranaka postala punoljetna ....2010. godine (do kada je najkasnije tuženi trebao ispuniti obaveze preuzete tim ugovorom), a tužba podnesena 28.12.2012. godine, očigledno je da je neosnovan prigovor zastare čak i pod uslovom da je zahtjev postavljen tek 08.8.2019. godine, kada je konačno uređena tužba, na čemu neosnovano insistira tuženi.

Uređenom tužbom od 08.8.2019. godine, nije promjenjena istovjetnost zahtjeva. Od tuženog je i dalje traženo da kupi stan i poslovni prostor u T. (bliže opisani u izreci prvostepene presude). Nije došlo ni do povećanja postojećeg zahtjeva, niti je uz postojeći zahtjev istaknut i neki novi. Samo je precizirano (zbog koje nejasnoće su ukinute ranije odluke u ovom postupku) u čiju korist će se ta kupovina izvršiti. Proizlazi da se ne radi o preinačenju tužbe kakvo ima u vidu odredba člana 56. stav 1. ZPP, slijedom čega prigovori tuženog istaknuti u ovom pravcu nisu mogli ishoditi drugačiju odluku.

Nije osnovan ni prigovor, da se radi o presuđenoj stvari, iz razloga koje je dao prvostepeni sud i koje u svemu prihvata i ovaj sud, pa se neće ponavljati.

Vođen je postupak za izvršenje na temelju navedene pravosnažne presude Osnovnog suda u Tesliću broj: P-... od 12.8.1996. godine, kojom je tužitelj obavezan da doprinosi izdržavanju zajedničkog djeteta uplatom mjesečnog iznosa od 350,00 DM. Taj izvršni postupak je obustavljen (između ostalog i zato što kod tuženog u Ž. nisu nađene stvari i sredstva koji bi mogli biti predmet izvršenja - on naime, živi i radi u Nj.), a tužiteljica, odnosno njihova zajednička kćerka, kao tražilac izvršenja nije ulagala žalbu protiv tog rješenja. To međutim, nikako ne znači da tužiteljica nije mogla pokrenuti ovaj postupak radi ispunjenja obaveze preuzete predmetnim ugovorom, kako bi to htio prikazati revident, odnosno da se na taj način odrekla potraživanja po osnovu navedenog ugovora.

Nije sporno da je tužiteljica dana 12.8.1996. godine zaključila ugovor sa ocem tuženog, S.B. kojim je ugovoreno da će on, u slučaju da tuženi ne bude redovno ispunjavao svoju obavezu izdržavanja kćerke J., ustanovljenu presudom ovog broj: P- ... od 12.8.1996. godine, snositi navedenu obavezu, odnosno isplaćivati obroke izdržavanja, te da otac tuženog nije to učinio, niti je tužiteljica sudskim ili vansudskim putem tražila izvršenje te obaveze. Međutim, ove činjenice na koje se poziva revident, uz tvrdnju da je došlo do preuzimanja duga, čime se on oslobodio obaveze davanja izdržavanja za zajedničku kćerku, nisu mogle ishoditi drugačiju odluku. Tim ugovorom, naime, nije se ugasila obaveza tuženog, odnosno nije došlo do preuzimanja duga iz člana 446. ZOO, jer ugovor nije zaključen između tuženog (kao dužnika) i njegovog oca (kao preuzimaoca) kako propisuje ova zakonska odredba, kada bi se ugasila obaveza tuženog kao davaoca izdržavanja (član 448. stav 1. ZOO) i pod uslovom da je uopšte moguće, s obzirom na odredbe Porodičnog zakona, da se roditelj na ovaj način oslobodi svoje prirodne i zakonske obaveze izdržavanja svog maloljetnog djeteta. Uostalom, taj ugovor sa ocem tuženog je zaključen davno (1996. godine) i prije zaključenja ugovora o kojem je riječ u ovom postupku (koji je zaključen 2007. godine), kojim se tuženi obavezao da kroz kupovinu stana i poslovnog prostora na ime i u korist kćerke, ispuni svoju obavezu njenog izdržavanja utvrđenu pravosnažnom sudskom odlukom, pa očigledno i sam tuženi nije smatrao da je njegovu obavezu preuzeo njegov otac.

Stranke nisu ugovorom precizirale površinu i lokaciju predmetnog stana i poslovnog prostora, ali kod činjenice da je isti trebao biti izvršen do punoljetstva zajedničke kćerke koja živi u T. i školovala se za fizioterapeuta, nije pogriješio prvostepeni sud kada je, primjenom odredbe člana 99. ZOO, zaključio (kakav zaključak je prihvatio i drugostepeni sud) da je prava volja stranaka bila da se stan i poslovni prostor kupe u T. i u navedenoj razumnoj površini, budući da je njihova nabavka i ugovorena u svrhu školovanja i zaposlenja zajedničke kćerke. Uostalom, tužitelj ni na koji način nije dokazao da je stan i poslovni prostor trebalo kupiti na nekoj drugoj lokaciji ili da su se dogovorili o drugačijoj kvadraturi stana i poslovnog prostora. Štaviše, rekao je da ga to nije posebno interesovalo i da je samo htio najbolje za svoje dijete. Tužitelj je imao priliku da dobrovoljno izvrši obaveze preuzete predmetnim ugovorom (od 2007. godine, kada je ugovor zaključen, do 2012. godine, kada je podnesena tužba, pa i kasnije - do okončanja ovog postupka) pa je mogao sam odrediti lokaciju i površinu predmetnog stana i poslovnog prostora. Kada to nije uradio sada neosnovano ističe da nije dokazano da se radi baš o navedenoj lokaciji i površini, iako sam ne govori o tome koja bi to površina trebala biti, a prvobitnu tvrdnju da je stan i poslovni prostor trebao kupiti u Ž., nije dokazao.

Predmetnim ugovorom su utvrđene obaveze samo za tuženog, a ne i za tužiteljicu, odnosno treće lice, njihovu kćerku. Ne radi se o dvostrano obaveznom pravnom poslu kada dolazi do primjene načela jednakih vrijednosti uzajamnih davanja, sadržano u odredbi člana 15. ZOO, na koje se neosnovano poziva revident.

Prvostepenom odlukom je nametnuta jasna obaveza tuženom - da o svom trošku a u ime i za račun kćerke J. kupi naprijed opisani stan i poslovni prostor, pa u takvom određenju, suprotno revizionim navodima, nema nikakve kontradiktornosti.

Tuženi se u reviziji poziva na povredu prava na pravično suđenje, ali ni na koji način ne objašnjava u čemu se ona ogleda, pa se tim prigovorom nije mogao baviti ni sud.

Ostali navodi revizije nisu relevantni ili nisu od uticaja na rješenje ovog spora, slijedom čega je revizija tuženog odbijena, na osnovu odredbe člana 248. ZPP.

Odbijen je zahtjev tužiteljice za naknadu troškova sastava odgovora na reviziju, jer se ne radi o nužnom trošku koji ima u vidu odredba člana 387. stav 1. ZPP. Ovo tim prije što su u odgovoru uglavnom ponovljeni navodi koji su isticali i tokom postupka.

Predsjednik vijeća
Violanda Šubarić

Tačnost otppravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Biljana Ačić